

1 МІЖНАРОДНА СТУДЕНТСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ НАУКИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

ДАТА ПРОВЕДЕННЯ

26-27 травня 2026 року

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ

м. Вінниця, Україна

ІНФОРМАЦІЙНА ПЛАТФОРМА

SCIENCE VECTOR

Детальніше про конференцію:
science-vector.com

SCIENCE VECTOR

1 Міжнародна студентська наукова конференція

**«РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ НАУКИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

Збірник наукових праць

26-27 травня 2026р.

м. Вінниця, Україна

УДК 001(08)

DOI: <https://doi.org/10.70286/science-vector.26052026>

Розвиток сучасної науки: проблеми та перспективи. Матеріали 1-ї Міжнародної студентської наукової конференції, м. Вінниця, 26-27 травня 2026р. Science Vector, 2026.

Міжнародна студентська наукова конференція зареєстрована в базі науково-технічних заходів Державної наукової установи УкрІНТЕІ. Посвідчення №472 від 28.04.26р.

Матеріали конференції опубліковано мовою оригіналу в авторській редакції та в обсязі, поданому авторами. Збірник оформлено й підготовлено до публікації в єдиному стилі без внесення змін до змісту тез доповідей. Відповідальність за достовірність наведених фактів, правильність власних назв, цитат, статистичних даних, спеціалізованої термінології та іншої інформації, викладеної у матеріалах, повністю покладається на авторів.

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі згідно з умовами ліцензії CC BY-NC 4.0 International.

© Учасники конференції, 2026
© Збірник наукових праць, 2026
© Science Vector, 2026

Офіційний сайт: <https://science-vector.com/>

ЗМІСТ

Секція: Менеджмент та публічне управління

Ємцева А.П., Малоока Л.В.

Управління діловим іміджем у сфері шоу-бізнесу: теоретичні основи та
бізнес-проекування..... 6

Андрейченко С.П., Крайній О.О., Майборода М.М.

Управлінський профайлінг у системі комунікативного менеджменту:
цифрові інновації як інструмент мінімізації операційних ризиків
організації..... 9

Секція: Право та міжнародне право

Шевчук В.О., Адамчук Г.О.

Орфанний пацієнт: від правових гарантій до реальної організації
терапії..... 12

Секція: Медицина

Богатирчук А.П., Руснак-Каушанська О.В.

Сучасні аспекти антибактеріальної терапії пневмонії у дорослих (огляд
літератури)..... 15

Protsak T., Zabrodskyi I., Biliar O.

Modern Views on The Morphofunctional Features of The Diaphragm: A
Literature Review..... 18

Секція: Психологія та психіатрія

Щербина В.В.

Компоненти статевої самосвідомості та їх сутність..... 23

Кузьменко Ю.І.

Значення сну для психічного стану людини..... 27

Ігнат'єва М.

Цифрова залежність як сучасна проблема психічного здоров'я..... 29

Сидоренко І. Психологічні причини тривожності у сучасному суспільстві.....	32
--	----

Секція: Фізична культура, спорт та реабілітація

Василенко К., Мартиненко С. Спорт як засіб боротьби зі стресом.....	35
---	----

Секція: Освіта та педагогіка

Олександрова О.С., Максименко О.В. Кліпове мислення сучасної молоді.....	38
--	----

Секція: Філологія та лінгвістика

Кіріленко О.М., Логінова Л.В. Англійська мова як мова міжнародного права та дипломатії.....	40
---	----

Секція: Дизайн

Хаваренко А.Р., Бердинських С.О. Дизайн-концепція візуальної ідентичності преміального бренду тенісного одягу «FORMA».....	42
---	----

Секція: Готельно-ресторанна справа

Мельничук Х.О., Владимир О.М. Методика оцінювання якості сервісу в готельно-ресторанному бізнесі..	46
--	----

Секція: Менеджмент та публічне управління

Управління діловим іміджем у сфері шоу-бізнесу: теоретичні основи та бізнес-проектування

Ємцева Альона Павлівна, студентка освітнього рівня «бакалавр»,
Факультет івент-менеджменту, фешн і шоу-бізнесу
Київський національний університет культури і мистецтв

Науковий керівник:

Малоока Леся Василівна, кандидат історичних наук, доцент,
Факультет івент-менеджменту, фешн і шоу-бізнесу
Київський національний університет культури і мистецтв

В умовах цифровізації та зростаючої конкуренції на ринку розважальних послуг діловий імідж стає одним із ключових чинників успішності артистів, продюсерів та творчих організацій. Він визначає рівень довіри аудиторії, впливає на комерційну привабливість і забезпечує довгострокову конкурентоспроможність. Сьогодні імідж перестає бути лише зовнішньою характеристикою публічної особи – він перетворюється на комплексну систему стратегічного управління сприйняттям артиста або бренду. Попри зростання практичної значущості іміджевого менеджменту, специфіка управління іміджем саме у сфері шоу-бізнесу залишається недостатньо дослідженою в українській науці, що зумовлює актуальність цього дослідження.

Мета дослідження – дослідити теоретичні основи та виявити особливості управління діловим іміджем у сфері шоу-бізнесу, а також розробити практичну модель бізнес-проектування системи іміджевого управління.

Поняття «діловий імідж» у сфері шоу-бізнесу охоплює декілька рівнів: індивідуальний (образ конкретного артиста як ділової особи), організаційний (імідж музичних лейблів, продюсерських компаній) та бренд-рівень (образ творчого продукту). Структура ділового іміджу включає п'ять ключових складових: візуальний, комунікативний, ціннісний, поведінковий та медійний компоненти [22; 9; 52]. Важливою характеристикою є подвійна природа іміджу: з одного боку, він є продуктом цілеспрямованого конструювання за допомогою PR-стратегій і медіапланування, з іншого – результатом стихійного сприйняття аудиторією [6].

Управління діловим іміджем у шоу-бізнесі має низку принципових особливостей порівняно з корпоративним сектором: висока швидкість та мінливість середовища; вирішальна роль особистісного фактору; тісне переплетення особистого і ділового; підвищені ризики репутаційних криз; циклічний характер іміджевих трансформацій [37; 18; 21]. Сучасні соціальні медіа перетворили управління іміджем на безперервний, цілодобовий процес, де

ключовими платформами є Instagram, TikTok, YouTube та X [46]. Окремою загрозою є феномен «культури скасування» (cancel culture), що може за лічені години обвалити репутацію артиста [39].

На основі проведеного аналізу розроблено бізнес-проект комплексної системи управління діловим іміджем, що охоплює всі етапи формування публічного образу. Іміджева концепція базується на трьох ключових принципах: оригінальність, стратегічна послідовність та адаптивність [34]. Концептуальна модель включає чотири взаємопов'язані ідентичності: візуальну, комунікативну, репутаційну та цифровий слід [8]. Маркетингова стратегія розроблена на основі концепції інтегрованих маркетингових комунікацій (ІМК) та передбачає використання контент-маркетингу, PR-комунікацій, event-маркетингу, колаборацій і цифрової реклами [41].

Творчо-виробничий план структурований у шість етапів упродовж 18-місячного горизонту: діагностика та аналіз; розробка концепції; виробництво контенту; запуск та просування; підтримка та розвиток; оцінка та коригування [45]. Організаційна структура команди побудована за матричним принципом і включає вісім ключових ролей: іміджевий директор, арт-директор, PR-менеджер, SMM-менеджер, контент-продюсер, стиліст, аналітик та event-менеджер [42].

Фінансова модель проекту розрахована на 18-місячний горизонт із загальним бюджетом 5 214 тис. грн. Найбільшу частку витрат (31,1%) становить оплата праці команди, значну частку займає відеопродакшн (16,1%), що підкреслює пріоритетність відеоконтенту у сучасній іміджевій стратегії. Прогнозований щомісячний дохід артиста зростає з 190 до 480 тис. грн (+153%), строк окупності – 16–18 місяців за базовим сценарієм; прямий ROI становить ~100%, а з урахуванням непрямих ефектів – 150–200% [49; 56]. Для управління ризиками розроблена матриця з вісьмох типів загроз, серед яких найвищий пріоритет займають репутаційний ризик та ризик відставання від трендів [21; 59].

Практична апробація теоретичних положень здійснена на матеріалі кейсу Аліни Паш – переможниці Нацвідбору на Євробачення-2022. Аналіз показав, що артистка побудувала потужний унікальний імідж на основі синтезу карпатського фольклору та сучасної естетики. Однак відсутність попереднього кризового плану та хибно обрана первинна тактика заперечення (замість прозорого визнання) під час репутаційного скандалу 2022 року призвели до серйозних наслідків для іміджу. Подальше відновлення відбулося завдяки системній волонтерській діяльності та публічному визнанню помилок.

Висновок

Проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки. По-перше, діловий імідж у шоу-бізнесі є стратегічним нематеріальним активом, що безпосередньо впливає на комерційну ефективність і вимагає системного підходу до управління. По-друге, ефективна іміджева концепція ґрунтується на п'яти взаємопов'язаних складових і реалізується через інтегровані маркетингові комунікації. По-третє, розроблена фінансова модель підтверджує економічну доцільність інвестицій в іміджевий проект: ROI у базовому сценарії сягає 100–

200% за 18 місяців. По-четверте, кризовий менеджмент є невід'ємною складовою системи управління іміджем, а превентивна стратегія та принцип прозорості є ключовими умовами успішного подолання репутаційних криз. Запропонована модель є реплікабельною для широкого кола суб'єктів шоу-бізнесу – від артистів-початківців до великих продюсерських компаній.

Список використаних джерел

1. Балан А., Крупа О. Analysis of Modern PR Strategies in the Show Business Industry. *Socio-Cultural Management Journal*. 2024. № 7(1). С. 126–143. URL: <https://socio-cultural.knukim.edu.ua/article/view/304783>
2. Бондаренко О. Іміджологія та сучасні комунікації. КНУКіМ. 2021. URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua>
3. Гончаренко І. Управління репутацією в креативних індустріях. *Економіка та держава*. 2021. № 6. С. 44–49.
4. Данілова К., Крупа О. Brand management in music industry. *Socio-Cultural Management Journal*. 2021. С. 50–78. URL: <https://socio-cultural.knukim.edu.ua>
5. Дубовик Н. А., Захлебін М. І. Технологічні аспекти формування іміджу держави. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2023. № 1–2. С. 124–142.
6. Мельник І. Імідж та репутаційний менеджмент у шоу-бізнесі. 2024. С. 33–41. URL: <https://imv.edu.ua>
7. Почепцов Г. Іміджологія. Київ, 2021.
8. Романюк І. Іміджеві технології у сфері культури та мистецтва. *Науковий вісник КНУКіМ*. 2022. С. 85–92. URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua>
9. Стадник О. Сучасні тренди бренд-менеджменту в шоу-бізнесі. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. С. 90–96.
10. Hearn A. *Culture, branding and celebrity*. Sage, 2021.
11. Kotler P., Keller K. *Marketing Management*. Pearson, 2021.
12. Marshall P. D. *Celebrity and power: fame in contemporary culture*. Wiley, 2020.

Управлінський профайлінг у системі комунікативного менеджменту: цифрові інновації як інструмент мінімізації операційних ризиків організації

Андрейченко С.П., студент 4 курсу групи КМ-226

ПВНЗ «Інститут психології і підприємництва»

Крайній О.О., студент 4 курсу групи КМ-226

ПВНЗ «Інститут психології і підприємництва»

Науковий керівник:

Майборода М.М., к.е.н., доцент

ПВНЗ «Інститут психології і підприємництва»

Анотація. У статті досліджено теоретичні та практичні засади впровадження управлінського профайлінгу в систему комунікативного менеджменту сучасних організацій. Розглянуто цифрові інновації, інструменти комп'ютерного зору та алгоритми машинного навчання як ефективний інструмент мінімізації операційних ризиків, зумовлених людським фактором. Проаналізовано практичний досвід застосування технологій автоматизованого аналізу цифрової мови тіла в операційній діяльності ПВНЗ «Інститут психології і підприємництва» та консалтингової компанії «3S».

Ключові слова: управлінський профайлінг, комунікативний менеджмент, цифрові інновації, операційні ризики.

Основна частина. Сучасний етап розвитку глобального бізнес-середовища характеризується інтенсивною цифровізацією управлінських процесів та масовим переходом організацій до гібридних або повністю дистанційних моделей взаємодії [2]. Корпоративні комунікації, які згідно з класичними концепціями менеджменту (зокрема П. Друкера та Г. Мінцберга) виступають сполучною тканиною будь-якої організації, зазнали суттєвої трансформації під впливом Digital-технологій [5]. Проте, оптимізація швидкості передачі інформації виявила іншу системну деструкцію — критичне зростання комунікативних ризиків. До них належать: викривлення змісту розпоряджень, втрата контекстуальних маркерів, дефіцит інформаційної валідності, а також асиметрія даних під час прийняття стратегічних та кадрових рішень [1].

У традиційному форматі face-to-face взаємодії ефективним інструментом верифікації надійності суб'єктів виступав профайлінг — система оцінки та прогнозування поведінки людини на основі аналізу її вербальних і невербальних паттернів [4]. В умовах цифрового менеджменту виникає гостра потреба у трансформації цього методу та формуванні детермінанти «управлінського профайлінгу», інтегрованого із Data-Driven рішеннями та штучним інтелектом. Мова йде про аналіз так званої «цифрової мови тіла» та автоматизовану верифікацію конгруентності поведінки персоналу й контрагентів, що дозволяє

конвертувати інтуїтивні спостереження у чіткі метрики мінімізації операційних ризиків [7].

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та архітектурне моделювання інструментарію управлінського профайлінгу в контурі цифрового комунікативного менеджменту для превентивного нівелювання операційних та репутаційних ризиків сучасного підприємства.

Наукове переосмислення парадигми комунікативного менеджменту вимагає демаркації суто психологічних категорій (таких як міміка, емоційне сприйняття, міжособистісні конфлікти) та їхнього переведення в площину управлінської термінології [6]. У межах системного управління організацією емоційні реакції індивіда розглядаються як поведінкові маркери надійності/ненадійності джерела інформації, а міжособистісна напруга — як деструкція комунікативного каналу, що безпосередньо впливає на показники КРІ та ROI бізнес-процесів [3].

Управлінський профайлінг у цифрову епоху базується на технологіях комп'ютерного зору та алгоритмах машинного навчання. Під час проведення відеоконференцій, стратегічних сесій чи В2В-переговорів спеціалізоване програмне забезпечення здійснює неінвазивний мікроаналіз біометричних і кінесичних параметрів суб'єкта. Алгоритми фіксують частоту кліпання, мікрорухи мимічних м'язів, вектори погляду, а також проксемічні зміни (дистанціювання суб'єкта відносно камери або робочого простору). Дані показники порівнюються з базовою лінією поведінки індивіда. У разі виявлення інконгруентності — розбіжності між вербальним змістом повідомлення та невербальними кінесичними кластерами — система сигналізує про виникнення комунікативного ризику та потенційну недостовірність інформації.

Практична імплементація зазначеного інструментарію була детально проаналізована на базі ПВНЗ «Інститут психології і підприємництва» (ІПП) та операційних процесів компанії «3S». Дослідження засвідчило, що інтеграція модулів управлінського профайлінгу в систему комунікативного менеджменту дозволяє диверсифікувати ризики на двох ключових рівнях:

— Внутрішньокорпоративний рівень (на прикладі компанії «3S» та її клієнтів): оптимізація управлінського циклу та кадрового аудиту. Профайлінг, підсилений цифровим аналізом, забезпечує високу точність оцінки людського капіталу під час відбору кандидатів на керівні посади, а також дозволяє проводити моніторинг вигорання чи лояльності топ-менеджменту без проведення суб'єктивних опитувань. Це трансформує HR-консалтинг з реактивного інструменту у проактивний;

— Зовнішньокорпоративний рівень (на прикладі ІПП): оптимізація В2В- та В2С-взаємодії. Менеджери ІПП, володіючи технологіями управлінського профайлінгу та спираючись на аналітичні звіти цифрових систем, отримують можливість точно ідентифікувати прихований опір клієнтів. Для компанії це означає гарантування максимальної прозорості угод з клієнтами та партнерами, а також мінімізацію ризиків. Психологічний чинник «невизначеності під час

заклучення угоди або ведення переговорів щодо кандидатів нівелюється за рахунок предиктивного аналізу поведінкових даних.

Таким чином, використання цифрового профайлінгу забезпечує конверсію якісних характеристик поведінки людини у кількісні індекси комунікативного ризику. Це дає змогу вищому керівництву приймати рішення не тільки на основі інтуїції, а й спираючись на верифікований масив даних, що безпосередньо захищає організацію від фінансових та репутаційних втрат.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Інтеграція управлінського профайлінгу в загальну архітектуру цифрового комунікативного менеджменту є необхідною відповіддю на виклики індустрії 4.0. Переведення аналізу кінесичних та проксемічних паттернів на рівень автоматизованих цифрових платформ дозволяє суттєво знизити рівень операційних ризиків, зумовлених людським фактором. Досвід ПВНЗ «Інститут психології і підприємництва» та практичні кейси компанії «3S» доводять, що інноваційні комунікаційні інструменти підвищують загальну стійкість бізнес-моделей, оптимізують процеси комерційних переговорів та капіталізують рівень взаємної довіри в бізнес-екосистемах. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці єдиних етичних та правових стандартів застосування AI-профайлінгу в корпоративному секторі України та ЄС.

Список використаних джерел

1. Колосок, В. М., & Корецька, Н. І. (2022). Управління комунікативними ризиками в системі менеджменту сучасних організацій. Вісник економічної науки України, 1(42), 115–121.
2. Kudla, M., & Vance, K. (2023). Hybrid and Remote Work Models: Digital Transformation of Corporate Management Ecosystems. *Journal of Business and Management Innovation*, 14(3), 45–58.
3. Отенко, І. П., & Пархоменко, О. С. (2021). Комунікаційні канали підприємства: оптимізація бізнес-процесів та оцінка ефективності через KPI. *Бізнес Інформ*, 8, 204–211.
4. Navarro, J., & Wood, M. (2020). Profiling in Corporate Security: Analyzing Verbal and Non-Verbal Behavioral Patterns in Business. *Harvard Business Security Review*, 28(2), 89–103.
5. Шершньова, З. Є., & Кравченко, О. А. (2024). Трансформація функцій менеджменту в умовах розвитку інформаційного суспільства та діджиталізації бізнесу. *Стратегія економічного розвитку України*, 54, 33–46.
6. Alavi, S., & Archibald, G. (2021). From Psychology to Management: Deconstructing Behavioral Vectors in Corporate Governance. *International Journal of Human Resource Studies*, 11(4), 112–129.
7. Maddox, L., & Raskin, D. (2025). Digital Body Language and AI-Driven Profiling: Minimizing Operational Risks in Virtual Negotiations. *Tech-Driven Management Journal*, 7(1), 71–85.

Секція: Право та міжнародне право

Орфанний пацієнт: від правових гарантій до реальної організації терапії

Шевчук Валерія Олександрівна, студент

Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, Україна

Науковий керівник:

Адамчук Ганна Олександрівна, старший викладач

Кафедра судової медицини та права

Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, Україна

Вступ: Орфанні захворювання потребують особливого медико-правового підходу, оскільки лікування таких пацієнтів є тривалим, дороговартісним і часто життєво необхідним. Проблема полягає не лише в наявності права на медичну допомогу, а в реальній здатності системи забезпечити своєчасну діагностику, офіційний облік, планування потреб і безперервність терапії. У 2026 році МОЗ України затвердило Довідник рідкісних орфанних захворювань, що актуалізує питання переходу від формального переліку гарантій до практичного механізму їх реалізації. Метою є виявлення проблемних аспектів реалізації права орфанних пацієнтів на лікування в Україні шляхом оцінки чинних нормативних гарантій, нових організаційно-правових інструментів, зокрема Довідника рідкісних захворювань, та практичної здатності системи охорони здоров'я забезпечити своєчасну діагностику, облік, планування потреб і безперервність терапії. Для роботи було використано: Основи законодавства України про охорону здоров'я, постанова Кабінету Міністрів України №160 від 31.03.2015, Концепція розвитку системи надання медичної допомоги пацієнтам із рідкісними захворюваннями на 2021–2026 роки та наказ МОЗ України від 15.01.2026 №60. Використано формально-юридичний метод, системний аналіз та узагальнення нормативних джерел.

Основна частина: встановлено, що чинне правове регулювання допомоги пацієнтам з орфанними захворюваннями має два рівні: гарантійний та організаційний. Гарантійний рівень полягає у нормативному закріпленні безоплатного та безперебійного забезпечення таких пацієнтів лікарськими засобами і спеціальними харчовими продуктами. Водночас ця гарантія не може ефективно реалізовуватися без своєчасного та точного встановлення діагнозу, офіційного персоніфікованого обліку пацієнта, прогнозування потреби в терапії та належного фінансування.

Організаційний рівень посилено наказом МОЗ України від 15.01.2026 №60, яким затверджено Довідник рідкісних орфанних захворювань. Його значення

полягає у створенні єдиної систематизованої основи для ідентифікації орфанних нозологій, уніфікації їх назв і кодів, ведення статистичного обліку та подальшого планування медичної допомоги. МОЗ зазначає, що Довідник охоплює понад 7 тисяч рідкісних захворювань, а його технічна імплементація планується в електронній системі охорони здоров'я.

Водночас сам факт затвердження Довідника не усуває всіх проблем реалізації права на лікування. Недоліками залишаються ризики несвоєчасної діагностики, фрагментарного обліку пацієнтів, нерівномірного ресурсного забезпечення на місцях та переривання терапії. Для орфанних пацієнтів перерва у лікуванні може мати тяжкі наслідки: прогресування захворювання, інвалідизацію або загрозу життю. Тому Довідник доцільно розглядати не як формальний перелік діагнозів, а як початкову ланку правового маршруту пацієнта. Наступними необхідними етапами мають бути: персоніфікований облік пацієнтів, оновлення клінічних маршрутів, прозоре планування закупівель, контроль фактичного забезпечення препаратами та закріплення безперервності терапії як окремої медико-правової гарантії.

Висновки: право орфанного пацієнта на лікування не може вважатися реалізованим лише через наявність нормативної гарантії. Воно набуває реального змісту лише тоді, коли пацієнт своєчасно діагностований, офіційно облікований, включений у маршрут медичної допомоги та безперервно забезпечений необхідною терапією. Затвердження Довідника рідкісних захворювань у 2026 році є важливим організаційно-правовим кроком, однак подальше вдосконалення системи має передбачати персоніфікований облік пацієнтів, інтеграцію Довідника з ЕСОЗ, регулярне оновлення нозологій, прозоре планування закупівель і закріплення безперервності терапії як окремої медико-правової гарантії.

Список використаних джерел

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-ХІІ // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
2. Про затвердження Довідника рідкісних (орфанних) захворювань : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 15.01.2026 № 60 // Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-15-01-2026-60-pro-zatverdzhennya-dovidnika-ridkisnih-orfannih-zahvoryuvan>
3. Про затвердження Порядку забезпечення громадян, які страждають на рідкісні (орфанні) захворювання, лікарськими засобами та відповідними харчовими продуктами для спеціального дієтичного споживання : постанова Кабінету Міністрів України від 31.03.2015 № 160 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-2015-%D0%BF#Text>

4. Про схвалення Концепції розвитку системи надання медичної допомоги пацієнтам, які страждають на рідкісні (орфанні) захворювання, на 2021–2026 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.04.2021 № 377-р // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/377-2021-%D1%80>

Секція: Медицина

Сучасні аспекти антибактеріальної терапії пневмонії у дорослих (огляд літератури)

Богатирчук Андрій Петрович, студент 5 курсу,
спеціальність 222 “Медицина”

Буковинський державний медичний університет
м. Чернівці, Україна

Науковий керівник:

Руснак-Каушанська Олена В'ячеславівна, доцент, кандидат медичних наук
Кафедра внутрішньої медицини, клінічної фармакології та професійних хвороб
Буковинський державний медичний університет
м. Чернівці, Україна

Вступ. Пневмонія — це небезпечне інфекційне захворювання легень, тому антибактеріальне лікування потрібно розпочинати якомога раніше після встановлення діагнозу [1]. Своєчасне призначення антибіотиків допомагає зменшити ризик ускладнень, покращує стан пацієнта та скорочує тривалість хвороби. На початковому етапі лікування найчастіше застосовують антибіотики широкого спектра дії або поєднання кількох препаратів, що дозволяє впливати на більшість можливих збудників пневмонії [2]. Вибір препарату залежить від тяжкості перебігу захворювання, віку пацієнта та наявності супутніх патологій.

Водночас важливо враховувати проблему антибіотикорезистентності, оскільки багато бактерій набувають стійкості до стандартних схем лікування. Саме тому після отримання результатів лабораторних досліджень і визначення чутливості збудника терапію необхідно коригувати індивідуально для кожного пацієнта [6]. Такий підхід дозволяє підвищити ефективність лікування та знизити ризик розвитку ускладнень.

Мета дослідження. Проаналізувати сучасні схеми антибактеріальної терапії пневмонії з урахуванням клінічних рекомендацій, спектра збудників та проблеми антибіотикорезистентності.

Матеріали та методи. Робота виконувалась як огляд літератури. Проаналізовано клінічні настанови ATS/IDSA, систематичні огляди та рандомізовані клінічні дослідження щодо лікування пневмонії. Джерела відібрано з баз даних PubMed, Scopus, Web of Science, PMC та Google Scholar.

Результати та обговорення. Вибір тактики терапії базується на стратифікації пацієнтів за тяжкістю стану, наявністю супутньої патології та місцем лікування — амбулаторно чи в стаціонарі [1]. Важливу роль у визначенні подальшої тактики ведення відіграє оцінка клінічних симптомів, показників сатурації, частоти дихання, гемодинаміки та результатів лабораторних і рентгенологічних досліджень. Для оцінки тяжкості стану часто використовують

шкали CURB-65 або PSI, які дозволяють визначити ризик ускладнень і необхідність госпіталізації [1].

При легкому перебігу негоспітальної пневмонії препаратами вибору є пероральний амоксицилін (1,5–3 г/добу) або амоксицилін/клавуланат (1,2–2,4 г/добу) [1,2]. Ці препарати ефективні проти основних бактеріальних збудників і добре переносяться пацієнтами. Як альтернатива може застосовуватись азитроміцин (500 мг у 1-й день, далі 250 мг/добу протягом 4 днів), особливо при підозрі на атипову флору [2]. У більшості випадків лікування пацієнтів із легким перебігом проводиться амбулаторно за умови стабільного загального стану та відсутності факторів ризику тяжкого перебігу захворювання.

Для пацієнтів із середнім та тяжким ступенем захворювання рекомендована парентеральна антибактеріальна терапія цефтріаксоном (1–2 г/добу) або цефотаксимом (2 г кожні 8 годин) у поєднанні з макролідом [1]. Комбінована терапія дозволяє розширити спектр антимікробної дії та підвищити ефективність лікування, особливо при змішаній або невстановленій етіології пневмонії. Альтернативою є монотерапія респіраторними фторхінолонами — левофлоксацином (500–750 мг/добу) або моксифлоксацином (400 мг/добу) [2]. У випадках тяжкого перебігу, коли пацієнт потребує інтенсивної терапії, рекомендується застосування комбінації β-лактаму з макролідом або фторхінолоном [3]. Додатково таким пацієнтам може проводитись оксигенотерапія, інфузійна підтримка та моніторинг життєво важливих показників.

Тривалість антибактеріального лікування зазвичай становить 5–7 днів за умови досягнення клінічної стабілізації, зокрема нормалізації температури тіла, частоти дихання $<24/\text{хв}$ та $\text{SatO}_2 >92\%$ [4]. Продовження терапії понад рекомендовані терміни не завжди підвищує ефективність лікування, однак може збільшувати ризик розвитку побічних реакцій та антибіотикорезистентності. Водночас важливо враховувати зростання резистентності *Streptococcus pneumoniae* до макролідів, рівень якої перевищує 20% [6]. У зв'язку з цим після отримання результатів бактеріологічного дослідження рекомендована деескалація антибіотикотерапії, що дозволяє зменшити ризик побічних реакцій, розвитку *Clostridioides difficile*-інфекції та формування антибіотикорезистентності [5]. Раціональне використання антибіотиків є одним із ключових принципів сучасного лікування пневмонії та важливою складовою глобальної стратегії боротьби з резистентністю мікроорганізмів.

Висновок. Лікування пневмонії повинно базуватись на ранній стратифікації пацієнтів за тяжкістю стану, оцінці факторів ризику та своєчасному призначенні емпіричної антибактеріальної терапії. Правильний вибір стартової схеми лікування дозволяє знизити ризик ускладнень, скоротити тривалість госпіталізації та покращити прогноз захворювання. Важливе значення має подальша корекція антибіотикотерапії відповідно до результатів бактеріологічних досліджень і сучасних клінічних рекомендацій, що сприяє

підвищенню ефективності лікування та подоланню проблеми антибіотикорезистентності.

Список використаних джерел

1. Metlay, J. P., Waterer, G. W., Long, A. C., Anzueto, A., Brozek, J., Crothers, K., Cooley, L. A., Dean, N. C., Fine, M. J., Flanders, S. A., Griffin, M. R., Metersky, M. L., Musher, D. M., Restrepo, M. I., & Whitney, C. G. (2019). Diagnosis and treatment of adults with community-acquired pneumonia: An official clinical practice guideline of the American Thoracic Society and Infectious Diseases Society of America. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 200(7), e45–e67. <https://doi.org/10.1164/rccm.201908-1581ST>
2. Lee, J. S., Giesler, D. L., Gellad, W. F., & Fine, M. J. (2016). Antibiotic therapy for adults hospitalized with community-acquired pneumonia: A systematic review. *JAMA*, 315(6), 593–602. <https://doi.org/10.1001/jama.2016.0115>
3. Torres, A., Cilloniz, C., Niederman, M. S., Menéndez, R., Chalmers, J. D., Wunderink, R. G., & van der Poll, T. (2021). Pneumonia. *Nature Reviews Disease Primers*, 7(1), 25. <https://doi.org/10.1038/s41572-021-00259-0>
4. Dimopoulou, D., Kopsidas, I., Pergialiotis, V., & Theodora, M. (2024). Duration of antibiotic treatment in community-acquired pneumonia in adults: A review. *Antibiotics*, 13(11), 1078. <https://doi.org/10.3390/antibiotics13111078>
5. Tamma, P. D., Avdic, E., Li, D. X., Dzintars, K., & Cosgrove, S. E. (2017). Association of adverse events with antibiotic use in hospitalized patients. *JAMA Internal Medicine*, 177(9), 1308–1315. <https://doi.org/10.1001/jamainternmed.2017.1938>
6. Uranga, A., España, P. P., Bilbao, A., Quintana, J. M., Arriaga, I., Intxausti, M., Lobo, J. L., Tomás, L., Camino, J., Nuñez, J., & Capelastegui, A. (2016). Duration of antibiotic treatment in community-acquired pneumonia: A multicenter randomized clinical trial. *JAMA Internal Medicine*, 176(9), 1257–1265. <https://doi.org/10.1001/jamainternmed.2016.363>

Modern Views on The Morphofunctional Features of The Diaphragm: A Literature Review

Protsak Tetiana, Associated Professor

<https://orcid.org/0000-0002-9620-3667>

Department of Human Anatomy named after M.H. Turkevych

Zabrodskyi Ihor, 3rd year student of medical faculty

Biliar Oleksandra, 3rd year student of medical faculty

Bukovinian State Medical University

Chernivtsi, Ukraine

Introduction. The diaphragm is one of the key anatomical structures of the human body, providing not only the function of external respiration but also participating in the maintenance of intra-abdominal pressure, venous blood return, and the functioning of the thoracic and abdominal organs. Modern morphological and functional studies indicate the complex structure of the diaphragm, considerable variability of its anatomical components, and its important role in the development of a number of pathological conditions. In this regard, summarizing contemporary literature data on the morphofunctional features of the diaphragm is a relevant area of anatomical research.

Main part. The diaphragm is a complex musculotendinous structure that plays an extremely important role in maintaining vital body functions. It forms the anatomical boundary between the thoracic and abdominal cavities, simultaneously providing mechanical, respiratory, and hemodynamic functions. In modern anatomy and clinical medicine, the diaphragm is regarded not only as the principal respiratory muscle but also as a multifunctional structure involved in maintaining body homeostasis [1-3].

From an anatomical point of view, the diaphragm has a complex structure. It consists of a peripheral muscular part and a central tendinous center. The muscular part is divided into sternal, costal, and lumbar portions. The sternal part originates from the posterior surface of the xiphoid process of the sternum. The costal part is the largest and originates from the inner surfaces of the lower six ribs and their cartilages. The lumbar part is represented by the right and left crura of the diaphragm, which attach to the bodies of the lumbar vertebrae and form important anatomical structures — the medial and lateral arcuate ligaments. All muscle fibers converge toward the central tendinous center, which is almost devoid of muscular elements [4-5].

Modern researchers pay particular attention to the openings of the diaphragm through which vital anatomical structures pass. The aortic hiatus is located at the level of the XII thoracic vertebra and allows the passage of the aorta and thoracic duct. The esophageal hiatus is located at the level of the X thoracic vertebra and transmits the esophagus and vagus nerves. The caval opening for the inferior vena cava is situated within the central tendon at the level of the VIII thoracic vertebra. The topographic

features of these openings are of great clinical importance because diaphragmatic hernias and other pathological changes frequently develop in these regions [4-6].

Modern literature sources indicate significant morphological variability of the diaphragm. In particular, individual differences are described in the height of the right and left domes, the thickness of muscle fibers, the size of the tendinous center, and the structure of the lumbar crura. It is known that the right dome of the diaphragm is usually positioned higher than the left due to the presence of the liver. The left dome, in turn, is characterized by greater mobility. Studies demonstrate that morphometric parameters of the diaphragm may vary depending on age, sex, body type, and the functional condition of the organism [7-9].

In modern morphology, considerable attention is paid to the histological structure of the diaphragm. It has been established that diaphragmatic muscle fibers are represented by both slow oxidative and fast glycolytic fibers, which ensures high endurance and the ability to function continuously over long periods. The predominance of oxidative muscle fibers allows the diaphragm to function effectively throughout life without developing rapid fatigue. In addition, a high density of the capillary network and a large number of mitochondria have been identified in diaphragmatic muscle cells, indicating a high level of tissue energy supply [10, 11].

The diaphragm is innervated mainly by the phrenic nerves, which arise from the cervical spinal cord segments C3–C5. Therefore, in clinical practice, injuries to the cervical spine may be accompanied by severe respiratory dysfunction. Sensory innervation of the peripheral parts of the diaphragm is partially provided by the intercostal nerves. Blood supply to the diaphragm is provided by the superior and inferior phrenic arteries, as well as branches of the intercostal and internal thoracic arteries [4, 12, 13].

The functional significance of the diaphragm is extremely broad. Its primary function is to ensure external respiration. During inspiration, contraction of the muscle fibers causes the diaphragmatic domes to descend and increases the vertical dimension of the thoracic cavity. This is accompanied by a decrease in intrathoracic pressure and the inflow of air into the lungs. During expiration, the diaphragm relaxes, and the domes return to their original position. During quiet breathing, the diaphragm provides most of the pulmonary ventilation [3, 4].

In addition to its respiratory function, the diaphragm participates in maintaining intra-abdominal pressure. Contraction of the diaphragm together with the muscles of the anterior abdominal wall ensures defecation, urination, vomiting, and labor activity. The diaphragm also plays an important role in venous return to the heart, since pressure changes between the thoracic and abdominal cavities facilitate venous blood flow through the inferior vena cava [4, 14, 15].

Recent scientific studies demonstrate that the diaphragm is important not only for the respiratory system but also for the functioning of the cardiovascular and digestive systems. Impaired diaphragmatic mobility may negatively affect pulmonary ventilation, tissue oxygenation, and hemodynamics. In patients with chronic lung

diseases, changes in the shape and functional state of the diaphragm are frequently observed, including flattening and reduced contractile ability [16, 17].

Pathological conditions of the diaphragm are of great importance in clinical practice. The most common include diaphragmatic hernias, diaphragmatic relaxation, diaphragmatic paralysis, and traumatic injuries. Hiatal hernias are among the most common pathologies and are often associated with gastroesophageal reflux disease. Congenital defects of the diaphragm may lead to severe developmental disorders of thoracic organs in newborns [18, 19].

Modern imaging methods have significantly expanded the possibilities for studying the morphofunctional state of the diaphragm. Ultrasound examination allows the assessment of diaphragmatic thickness, mobility, and contractile activity in real time. Computed tomography and magnetic resonance imaging provide detailed visualization of anatomical structures and enable the detection of pathological changes even at early stages. Contemporary studies also actively use three-dimensional modeling and digital anatomical technologies to investigate the topographic features of the diaphragm [20, 21].

In recent years, scientific literature has actively discussed the role of the diaphragm in postural control and trunk stabilization. It has been established that diaphragmatic contraction is coordinated with the activity of the abdominal wall muscles and pelvic floor muscles, forming a unified trunk stabilization system. This explains the relationship between diaphragmatic dysfunction and the development of pain syndromes in the lumbar spine [22, 23].

Thus, modern literature data indicate that the diaphragm is a complex morphofunctional structure that provides not only respiratory function but also participates in maintaining hemodynamics, intra-abdominal pressure, and postural balance. Significant anatomical variability, the complexity of innervation, and the wide range of functions determine the importance of further morphological and clinical studies of the diaphragm.

Conclusions. Thus, the diaphragm is a complex morphofunctional structure that plays a key role in respiration, maintenance of intra-abdominal pressure, and the functioning of the cardiovascular and digestive systems. Modern literature data indicate significant anatomical variability of the diaphragm and its important clinical significance. The use of modern imaging and morphological research methods makes it possible to deepen the understanding of the structural and functional features of the diaphragm, which is important for the development of clinical anatomy and practical medicine.

References

1. Dubé, B. P., & Dres, M. (2016). Diaphragm Dysfunction: Diagnostic Approaches and Management Strategies. *Journal of clinical medicine*, 5(12), 113. <https://doi.org/10.3390/jcm5120113>

2. Fogarty, M. J., & Sieck, G. C. (2019). Diaphragm Muscle Adaptations in Health and Disease. *Drug discovery today. Disease models*, 29-30, 43–52. <https://doi.org/10.1016/j.ddmod.2019.10.002>
3. De Troyer, A., & Boriek, A. M. (2011). Mechanics of the respiratory muscles. *Comprehensive Physiology*, 1(3), 1273–1300. <https://doi.org/10.1002/cphy.c100009>
4. Bains KNS, Kashyap S, Lappin SL. Anatomy, Thorax: Diaphragm. [Updated 2023 Jul 24]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2026 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK519558/>
5. Bordoni, B., & Zanier, E. (2013). Anatomic connections of the diaphragm: influence of respiration on the body system. *Journal of multidisciplinary healthcare*, 6, 281–291. <https://doi.org/10.2147/JMDH.S45443>
6. Puri R, Sharma S. Hiatal Hernia. [Updated 2026 Jan 31]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2026 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK562200/>
7. McCool, F. D., Benditt, J. O., Conomos, P., Anderson, L., Sherman, C. B., & Hoppin, F. G., Jr (1997). Variability of diaphragm structure among healthy individuals. *American journal of respiratory and critical care medicine*, 155(4), 1323–1328. <https://doi.org/10.1164/ajrccm.155.4.9105074>
8. du Plessis, M., Ramai, D., Shah, S., Holland, J. D., Tubbs, R. S., & Loukas, M. (2015). The clinical anatomy of the musculotendinous part of the diaphragm. *Surgical and radiologic anatomy : SRA*, 37(9), 1013–1020. <https://doi.org/10.1007/s00276-015-1481-0>
9. Loukas, M., Wartmann, C.hT., Tubbs, R. S., Apaydin, N., Louis, R. G., Jr, Gupta, A. A., & Jordan, R. (2008). Morphologic variation of the diaphragmatic crura: a correlation with pathologic processes of the esophageal hiatus?. *Folia morphologica*, 67(4), 273–279.
10. Sieck, G. C., Cheung, T. S., & Blanco, C. E. (1991). Diaphragm capillarity and oxidative capacity during postnatal development. *Journal of applied physiology (Bethesda, Md. : 1985)*, 70(1), 103–111. <https://doi.org/10.1152/jappl.1991.70.1.103>
11. Brown, A. D., Fogarty, M. J., & Sieck, G. C. (2022). Mitochondrial morphology and function varies across diaphragm muscle fiber types. *Respiratory physiology & neurobiology*, 295, 103780. <https://doi.org/10.1016/j.resp.2021.103780>
12. Oliver KA, Ashurst JV. Anatomy, Thorax, Phrenic Nerves. [Updated 2023 Jul 24]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2026 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK513325/>
13. Krieger, L. M., & Krieger, A. J. (2000). The intercostal to phrenic nerve transfer: an effective means of reanimating the diaphragm in patients with high cervical spine injury. *Plastic and reconstructive surgery*, 105(4), 1255–1261. <https://doi.org/10.1097/00006534-200004040-00001>
14. Hodges, P. W., & Gandevia, S. C. (2000). Changes in intra-abdominal pressure during postural and respiratory activation of the human diaphragm. *Journal of applied*

- physiology* (Bethesda, Md.: 1985), 89(3), 967–976.
<https://doi.org/10.1152/jappl.2000.89.3.967>
15. Nava, S., Zanotti, E., Ambrosino, N., Fracchia, C., Scarabelli, C., & Rampulla, C. (1992). Evidence of acute diaphragmatic fatigue in a "natural" condition. The diaphragm during labor. *The American review of respiratory disease*, 146(5 Pt 1), 1226–1230. https://doi.org/10.1164/ajrccm/146.5_Pt_1.1226
16. Pickering, M., & Jones, J. F. (2002). The diaphragm: two physiological muscles in one. *Journal of anatomy*, 201(4), 305–312. <https://doi.org/10.1046/j.1469-7580.2002.00095.x>
17. Rocha, F. R., Brüggemann, A. K., Francisco, D. S., Medeiros, C. S., Rosal, D., & Paulin, E. (2017). Diaphragmatic mobility: relationship with lung function, respiratory muscle strength, dyspnea, and physical activity in daily life in patients with COPD. *Jornal brasileiro de pneumologia : publicacao oficial da Sociedade Brasileira de Pneumologia e Tisiologia*, 43(1), 32–37. <https://doi.org/10.1590/S1806-37562016000000097>
18. Spellar K, Sharma S, Gupta N. Diaphragmatic Hernia. [Updated 2025 Dec 13]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2026 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK536952/>
19. Andersson, S., Ammälä, P., Rautiainen, P., Peltola, K., Lindahl, H., & Teramo, K. (1995). Prenatal muscle relaxation in congenital diaphragmatic hernia. *Acta obstetricia et gynecologica Scandinavica*, 74(2), 164–165. <https://doi.org/10.3109/00016349509008929>
20. Poleksic A. (2013). Improved algorithms for matching r-separated sets with applications to protein structure alignment. *IEEE/ACM transactions on computational biology and bioinformatics*, 10(1), 226–229. <https://doi.org/10.1109/TCBB.2012.135>
21. Behr, M., Thollon, L., Arnoux, P. J., Serre, T., Berdah, S. V., Baque, P., & Brunet, C. (2006). 3D reconstruction of the diaphragm for virtual traumatology. *Surgical and Radiologic Anatomy*, 28(3), 235–240. <https://doi.org/10.1007/s00276-006-0080-5>
22. Kolar, P., Sulc, J., Kyncl, M., Sanda, J., Cakrt, O., Andel, R., Kumagai, K., & Kobesova, A. (2012). Postural function of the diaphragm in persons with and without chronic low back pain. *The Journal of orthopaedic and sports physical therapy*, 42(4), 352–362. <https://doi.org/10.2519/jospt.2012.3830>
23. Sannasi, R., Dakshinamurthy, A., Dommerholt, J., Desai, V., Kumar, A., & Sugavanam, T. (2023). Diaphragm and core stabilization exercises in low back pain: A narrative review. *Journal of bodywork and movement therapies*, 36, 221–227. <https://doi.org/10.1016/j.jbmt.2023.07.008>

Секція: Психологія та психіатрія

Компоненти статевої самосвідомості та їх сутність

Щербина Валерія Валеріївна, студентка 563 групи
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Україна, Миколаїв

Процес становлення особистості є складним та багатоаспектним явищем, важливим компонентом якого є формування статевої самосвідомості. Вона є одним із складників загальної свідомості та передбачає усвідомлення особистістю власної статевої ідентичності, а також готовність реалізовувати відповідні соціальні ролі під час взаємодії із представниками різних соціальних категорій.

Сучасна українська дослідниця О.Гук зазначає, що першим етапом психосексуального розвитку людини є формування статевої самосвідомості. Науковиця визначає статеву самосвідомість як усвідомлення людиною себе чоловіком чи жінкою. Усвідомлення особою власної статевої ролі починається з 1 року. Саме тому, на розвиток статевої самосвідомості першочергово впливають умови виховання в родині та мікросоціальне середовище. У дитинстві людина вчиться диференціювати стать оточуючих і починає усвідомлювати свою приналежність до однієї із них. Еталоном поведінки для дитини у дошкільному віці є батьки. Під час спілкування з батьками дошкільник засвоює сутність статевої ролі та їх відмінності. Дитина починає грати в статевої ролі в іграх. Під час таких ігор:

- дитина надає перевагу ролям, які відповідають її статі;
- особа засвоює шаблони поведінки;
- у дітей дошкільного віку розвиваються комунікативні навички;
- формуються уявлення про статевої відмінності та ролі [1].

К.Глущенко у своїх наукових працях трактує поняття «статевої самосвідомості» як усвідомлення особистістю власної статевої приналежності і статі оточуючих людей, що є першим етапом психосексуального розвитку. Людина вивчає особливості кожної статі, ознайомлюється із специфікою соціальних очікувань щодо статевої ролі, вивчає гендерні стереотипи та їх вплив на формування гендерної ідентичності. У процесі формування статевої самосвідомості у особи відбувається формування уявлення про стереотипи адекватної статевої ролі та норм відповідної поведінки. Першими представниками зразків поведінки відповідно до гендерних ролей є батьки дитини. Вони формують у неї уявлення про образ «ідеальної» жінки та

«ідеального» чоловіка. У результаті розвитку зазначеного виду самосвідомості відбувається становлення статевої поведінки людини [1].

О.Смаглюк та А.Лобанова стверджують, що важливу роль у формуванні статевої самосвідомості відіграє підлітковий вік. Підлітки активно досліджують сутність соціальних установок та поведінкових моделей, пов'язаних із статевою роллю. У них формуються система морально-етичних переконань та певний рівень обізнаності щодо фізіологічних аспектів статевої відносин. Показником достатнього рівня розвитку статевої самосвідомості є формування свідомого ставлення до власного організму, розуміння важливості дотримання статевої культури у відносинах з особами протилежної статі. Дослідники виділяють чотири компоненти статевої самосвідомості: когнітивний, емоційний, поведінковий, ціннісний [3].

В основі когнітивного компоненту лежить усвідомлення людиною особливостей власної статі, знання про статеві ролі та розуміння відмінностей між статями. Він пов'язаний із когнітивними властивостями людини та передбачає формування у особи:

- уявлень про статеві відмінності (знання біологічних, психологічних та соціальних особливостей чоловіків і жінок, їх відмінностей);
- системи знань про статеві ролі та їх значення (соціальні очікування щодо статевої ролі, функції та норми, які визначаються у суспільстві відносно до статі);
- поняття про стилі і шаблони поведінки (знання прийнятних форм взаємодії з іншими людьми, правил комунікації та самопрезентації);
- уявлень про статевою культуру й цінності (уявлення про морально-етичні норми, культурні традиції, установки і ціннісні орієнтації у сфері міжстатевих відносин).

Слід зазначити, що когнітивний компонент лежить в основі формування інтелектуальної основи статевої ідентичності. Знання статевої відмінностей, сутності ролей, норм статевої культури дозволяють особистості здійснювати самоаналіз та самоконтроль над власною поведінкою.

Емоційний компонент передбачає прийняття особою себе як представника певної статі та відсутність дискомфорту. Ступінь розвитку емоційного компоненту впливає на рівень самооцінки людини. Показниками високого рівня розвитку емоційного компоненту є:

- задоволеність власною статевою ідентичністю (передбачає позитивне ставлення людини до себе як до представника конкретної статі, відсутність внутрішніх конфліктів, негативних переживань щодо власної статевої ідентифікації);
- відсутність дискомфорту під час спілкування з представниками різної статі (відчуття внутрішньої впевненості, відкритості, щирості під час міжособистісної взаємодії з іншими людьми, повага до особистих кордонів);

– здатність ідентифікувати власні емоції та емоції інших людей (усвідомлення, розпізнавання та вираження власних емоційних станів із використанням вербальних і невербальних засобів комунікації, достатній рівень розвитку емпатії, володіння засобами попередження та вирішення конфліктів тощо).

Розвиток емоційного компоненту значно впливає на психічне благополуччя особистості, адже тривалий дискомфорт під час міжособистісного спілкування, незадоволеність статевою ідентичністю можуть зумовлювати виникнення як особистісних криз, так і раптового погіршення рівня психічного та фізичного здоров'я.

Поведінковий компонент – це сукупність дій, що відповідають визначеній статі, влаємодія з представниками різних статей. В основі поведінкового компоненту статевої самосвідомості лежить стиль спілкування людини, рівень виконання нею соціальних та міжособистісних ролей, ступінь самоствердження і самореалізації тощо. У поведінці особистості виявляються зовнішні прояви статевої самосвідомості. Недостатній рівень розвитку поведінкового компоненту може зумовлювати виникнення труднощів у спілкуванні, проявів деструктивної поведінки.

Ціннісний компонент представлений уявленнями про «ідеальну» статевою роль, а також сукупністю моральних і культурних понять про стать. Розвиток ціннісного компоненту передбачає формування у людини поняття про статеві ідеали та зразки поведінки, ознайомлення з культурними традиціями і моральними установками суспільства. Зазначений компонент виконує переважно регулятивну роль. Людина співвідносить власні вчинки та їх наслідки із нормами поведінки, здійснює моральний вибір. Важливою умовою високого рівня розвитку статевої самосвідомості є гармонійне поєднання особистих переконань людини із суспільними нормами.

Таким чином, статева самосвідомість – це усвідомлення людиною власної гендерної ідентичності під впливом зовнішніх (умови виховання, вплив соціуму та засобів масової інформації, культурні норми, спілкування з представниками різних категорій) та внутрішніх (стадковість, анатомо-фізіологічні особливості, гормональні зміни) факторів. Формування статевої самосвідомості починається з 1 року. Дитина, спостерігаючи за поведінкою родини, вивчає особливості статевої ролі та функції кожного члена сім'ї. Вона визначає відмінності між чоловіками та жінками. У молодшому шкільному віці та підлітковому важливу роль відіграє спілкування з однолітками та педагогами. Особистість засвоює правила поведінки, норми статевої культури, реалізує очікування щодо виконання певної статевої ролі. Юнацький вік характеризується активним формуванням системи особистісних цінностей, розвитком комунікативних навичок. Людина опановує навички самоконтролю, самодисципліни, самоаналізу, самоудосконалення. Її поведінка відповідає обраному нею стилю. Загалом, ступінь статевої самосвідомості впливає на поведінку особи, її відповідність загальноприйнятим нормам і правилам, рівень самооцінки й психічного здоров'я.

Список використаних джерел

1. Глущенко К. Особливості формування статево-гендерної ідентичності у дітей з порушеннями психофізичного розвитку. *Наукові записки БДТУ*, 2021, № 1. С. 99–108.
2. Гук.О. Статеворольова поведінка як біосоціокультурний феномен. *Сучасні стратегії гендерної освіти в умовах євроінтеграції : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції*. Тернопіль, 2020. С. 130-131.
3. Смаглюк О.А., Лобанова А.С. Стан статевої самосвідомості підлітків промислового регіону в умовах війни. *Габітус: спеціальні та галузеві соціології*. Вип 72. 2025. С.31-37.

Значення сну для психічного стану людини

Кузьменко Юлія Ігорівна, студентка 3 курсу
Факультет психології та соціальних технологій
Європейський університет, Україна

Психічне здоров'я людини значною мірою залежить від фізіологічних процесів організму, серед яких особливе місце займає сон. Повноцінний відпочинок забезпечує відновлення нервової системи, підтримує емоційну рівновагу та сприяє нормальному функціонуванню когнітивних процесів.

Швидкий ритм життя, постійне інформаційне навантаження та емоційне перенапруження нерідко призводять до порушення режиму сну. Недостатня тривалість відпочинку або його низька якість можуть негативно впливати на психоемоційний стан особистості та сприяти розвитку психологічних розладів [1].

Сон є важливим фізіологічним процесом, який забезпечує відновлення організму та стабілізацію діяльності нервової системи. Під час відпочинку відбувається обробка інформації, отриманої протягом дня, а також емоційне та когнітивне відновлення.

Повноцінний нічний відпочинок позитивно впливає на пам'ять, концентрацію уваги та здатність до навчання. Саме у цей період мозок систематизує інформацію та підтримує нормальне функціонування психічних процесів.

Достатня тривалість сну також сприяє емоційній стійкості. Людина краще контролює власні реакції, легше адаптується до стресових ситуацій та ефективніше справляється з психологічним навантаженням [2].

Порушення режиму відпочинку, навпаки, може викликати дратівливість, емоційну нестабільність та підвищену чутливість до стресу.

Хронічне недосипання негативно впливає на емоційний стан та загальне психологічне благополуччя людини. Тривала нестача відпочинку часто супроводжується відчуттям виснаження, тривожністю та зниженням працездатності [3].

Недостатня кількість сну може погіршувати когнітивні функції, знижувати швидкість мислення та ускладнювати процес концентрації уваги.

Крім психоемоційних проявів, безсоння нерідко супроводжується фізичними симптомами: головним болем, постійною втомою, ослабленням організму та погіршенням самопочуття.

Тривале порушення сну підвищує ризик розвитку депресивних станів, емоційного вигорання та інших психічних розладів.

Психоемоційний стан людини безпосередньо пов'язаний із якістю сну. Надмірне нервове напруження, тривалі переживання та високий рівень стресу

можуть ускладнювати процес засинання та погіршувати відновлення організму [4].

Негативний вплив мають також постійне використання гаджетів перед сном, інформаційне перевантаження та відсутність повноцінного режиму відпочинку.

Важливу роль у підтриманні психологічної рівноваги відіграє стабільний режим сну. Регулярний відпочинок сприяє нормалізації емоційного стану та зменшенню внутрішнього напруження [1,2].

Сприятливі умови для сну допомагають покращити самопочуття, підвищити емоційну стійкість та знизити рівень психічного виснаження.

Для підтримання психічного здоров'я важливого значення набуває дотримання здорового режиму відпочинку. Регулярна тривалість сну сприяє стабільній роботі нервової системи та покращує психологічне благополуччя.

Позитивний вплив мають фізична активність, зменшення емоційного перенапруження та обмеження використання електронних пристроїв перед сном.

Важливою складовою профілактики є також створення комфортних умов для відпочинку та підтримання стабільного режиму дня.

У багатьох випадках своєчасне звернення до спеціалістів допомагає попередити розвиток хронічного безсоння та пов'язаних із ним психічних порушень.

Висновки

Сон відіграє важливу роль у підтриманні психічного здоров'я та емоційної стабільності людини. Повноцінний відпочинок забезпечує відновлення нервової системи, покращує когнітивні процеси та сприяє психологічній адаптації.

Хронічне порушення сну негативно впливає на психоемоційний стан особистості, підвищує рівень тривожності, виснаження та ризик розвитку психічних розладів.

Дотримання режиму відпочинку, зниження стресового навантаження та формування здорових звичок є важливими умовами підтримання психологічного благополуччя людини.

Список використаних джерел

1. Соловйова С. Сон як невід'ємна складова фізичного та психічного здоров'я. URL: [https://neuronews.com.ua/uploads/issues/2023/9\(145\)/nn23_9_5-6.pdf](https://neuronews.com.ua/uploads/issues/2023/9(145)/nn23_9_5-6.pdf)
2. Психотерапія і здоровий сон: чому робота з психікою покращує нічний відпочинок. URL: <https://www.vishpha.ua/article/psyhoterapiya-i-zdorovyj-son-chomu-robota-z-psyhikoju-pokrashhuye-nichnyj-vidpochynok/>
3. Сон як невід'ємна складова фізичного та психічного здоров'я. URL: <https://ks.cdc.gov.ua/news/son-yak-nevid-yemna-skladova-fizychnogo-ta-psyhichnogo-zdorov-ya/>
4. Розуміння впливу сну на психічне здоров'я. URL: <https://harday.app/uk/розуміння-впливу-сну-на-психічне-здор/>

Цифрова залежність як сучасна проблема психічного здоров'я

Ігнат'єва Марина, студентка 3 курсу
Факультет психології та соціальних технологій
Європейський університет, Україна

Стрімкий розвиток цифрових технологій суттєво змінив спосіб життя сучасної людини. Смартфони, соціальні мережі, онлайн-платформи та цифрові сервіси стали невід'ємною частиною повсякденної діяльності, спілкування та отримання інформації [1].

Попри значні переваги цифровізації, надмірне використання електронних пристроїв дедалі частіше стає причиною психологічного виснаження, емоційного перенапруження та формування залежної поведінки. Для багатьох людей постійна потреба перебувати в онлайн-просторі поступово перетворюється на важливий елемент повсякденного функціонування.

У психології цифрову залежність розглядають як форму поведінкової залежності, за якої людина відчуває постійну потребу у використанні електронних пристроїв, соціальних мереж або онлайн-сервісів.

Характерною особливістю цього стану є складність контролю часу, проведеного у цифровому просторі. Людина поступово починає відчувати дискомфорт, тривогу або роздратування у разі обмеження доступу до гаджетів чи мережі Інтернет [1,2].

Надмірне використання цифрових платформ може супроводжуватися зниженням концентрації уваги, труднощами у спілкуванні, емоційною нестабільністю та порушенням режиму відпочинку.

Особливо вразливими до формування залежної поведінки є підлітки та молодь, оскільки цифрове середовище займає значну частину їхнього повсякденного життя.

Одним із головних чинників розвитку цифрової залежності є активне використання соціальних мереж. Постійна взаємодія з онлайн-контентом суттєво впливає на емоційний стан людини та її самооцінку [3].

Порівняння власного життя з ідеалізованими образами інших користувачів нерідко формує незадоволеність собою, невпевненість та внутрішній дискомфорт.

Додаткове психологічне навантаження створює постійне прагнення отримувати схвалення у вигляді вподобань, коментарів та реакцій. Для деяких людей це поступово стає важливим джерелом емоційної оцінки власної значущості [1-3].

Негативний вплив має також безперервний інформаційний потік, який ускладнює повноцінний психологічний відпочинок та сприяє емоційному перенапруженню.

Однією з причин надмірного використання цифрових технологій є бажання уникнути стресу, внутрішніх переживань або почуття самотності. Онлайн-середовище часто стає способом емоційного відволікання від реальних труднощів.

Суттєвий вплив має і потреба у соціальному схваленні. Для багатьох людей цифрові платформи виконують функцію підтвердження власної значущості через комунікацію та увагу з боку інших користувачів.

Окрему роль відіграє страх пропустити важливу інформацію або події, який змушує людину постійно перевіряти повідомлення та соціальні мережі.

Формуванню залежної поведінки сприяє також швидке отримання емоційного стимулу. Короткі відео, повідомлення та цифровий контент створюють постійне навантаження на увагу та ускладнюють здатність до тривалої концентрації [1-3].

Тривале перебування у цифровому середовищі може негативно впливати на психічне та фізичне здоров'я людини. Одним із поширених наслідків є емоційне виснаження та підвищений рівень тривожності.

Порушення режиму сну, хронічна втома та зниження працездатності також часто пов'язані з надмірним використанням гаджетів.

Негативні зміни можуть проявлятися і у сфері міжособистісного спілкування. Люди, які значну частину часу проводять онлайн, нерідко мають труднощі з живою комунікацією та підтриманням соціальних контактів [1-3].

Крім того, постійне інформаційне навантаження здатне погіршувати концентрацію уваги, пам'ять та емоційну стійкість особистості.

Для збереження психологічного благополуччя важливого значення набуває формування навичок усвідомленого використання цифрових технологій.

Позитивний вплив має обмеження часу перебування у соціальних мережах, дотримання режиму відпочинку та створення балансу між онлайн- і офлайн-діяльністю.

Важливою складовою профілактики є також розвиток навичок емоційної саморегуляції, підтримка живого спілкування та залучення до фізичної активності.

У багатьох випадках ефективним способом подолання залежної поведінки стає психологічна підтримка та усвідомлення впливу цифрового середовища на емоційний стан людини.

Висновки

Цифрова залежність є однією з актуальних проблем психічного здоров'я у сучасному суспільстві. Її формування пов'язане з надмірним використанням соціальних мереж, постійним інформаційним навантаженням та емоційною залежністю від цифрового середовища.

Тривале перебування онлайн може негативно впливати на психологічний стан людини, сприяти розвитку тривожності, емоційного виснаження та труднощів соціальної адаптації.

Водночас формування навичок усвідомленого використання цифрових технологій та підтримка психологічного благополуччя сприяють зниженню ризику розвитку залежної поведінки.

Список використаних джерел

1. Цифрова залежність: що відомо про вплив соцмереж на психічне здоров'я. URL: <https://suspilne.media/169931-cifrova-zaleznist-so-vidomo-pro-vpliv-socmerez-na-psihicne-zdorova/>
2. Кайманова Я.В., Рябоконт Н.С. Цифрова детоксикація: вплив на психологічне благополуччя та стратегії впровадження. НАУКОВІ ЗАПИСКИ. 2024. Випуск 2(4). С.71-76. <https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2024-2-10>
3. Петрунько О., Сілаєва О. Інтернет-залежність як адикція сучасної людини. Вчені записки Університету «КРОК». 2023. №3 (71). С.115-124. DOI: 10.31732/2663-2209-2022-71-115-124

Психологічні причини тривожності у сучасному суспільстві

Сидоренко Ігор, студентка 3 курсу
Факультет психології та соціальних технологій
Європейський університет, Україна

Психологічне благополуччя людини є важливою умовою її гармонійного розвитку та соціальної адаптації. Однією з найпоширеніших емоційних проблем сьогодення стала тривожність, рівень якої помітно зріс під впливом численних зовнішніх і внутрішніх факторів [1].

Швидкий темп життя, постійне емоційне навантаження та нестабільність у різних сферах діяльності створюють умови для виникнення внутрішнього дискомфорту. У багатьох випадках переживання перестають бути короткочасною реакцією на стресову ситуацію та перетворюються на стійкий психоемоційний стан [2].

У психологічній науці тривожність розглядається як стан внутрішнього неспокою, який супроводжується відчуттям невизначеності, напруженням та очікуванням небезпеки.

Помірний рівень хвилювання є природною реакцією організму на складні життєві обставини. Проте тривале перебування у стані емоційного дискомфорту може негативно впливати на психічне та фізичне здоров'я людини [2].

Підвищене занепокоєння часто супроводжується труднощами концентрації уваги, порушенням сну, дратівливістю та постійним відчуттям втоми.

Характерною особливістю цього стану є схильність людини сприймати навколишні події як потенційно небезпечні навіть за відсутності реальної загрози.

Однією з причин зростання емоційного напруження є надмірна кількість інформації, яку людина отримує щоденно. Постійний потік новин, повідомлень та цифрового контенту створює значне психологічне навантаження [2,3].

Соціальні мережі також суттєво впливають на психоемоційний стан особистості. Порівняння власного життя з ідеалізованими образами інших людей нерідко формує невпевненість, незадоволеність собою та внутрішній дискомфорт.

Негативний вплив має і регулярне поширення тривожної інформації у медіапросторі. Постійна концентрація уваги на конфліктах, кризах та негативних подіях підсилює відчуття нестабільності та страху [3].

Додатковим фактором стає емоційне перевантаження через постійну доступність цифрових платформ, що ускладнює повноцінний психологічний відпочинок.

Важливу роль у розвитку внутрішнього напруження відіграють соціальні труднощі та високий рівень відповідальності. Невизначеність щодо майбутнього,

фінансові проблеми та професійний тиск негативно впливають на психологічний стан людини.

Суттєвим чинником є також прагнення відповідати високим суспільним очікуванням. Багато людей постійно відчують необхідність демонструвати успішність, продуктивність та емоційну стійкість, що поступово призводить до виснаження [3].

Окрему роль відіграють труднощі міжособистісної взаємодії. Конфлікти, недостатня підтримка та відчуття самотності можуть посилювати емоційний дискомфорт і формувати відчуття психологічної нестабільності.

Не менш важливим фактором є страх помилок і невдач, який часто супроводжується надмірною самокритикою та постійним переживанням щодо оцінки з боку оточення.

Тривале психоемоційне напруження негативно впливає на різні сфери життя людини. Внутрішній дискомфорт може знижувати працездатність, погіршувати здатність концентрувати увагу та ускладнювати процес прийняття рішень.

Крім психологічних проявів, емоційне виснаження часто супроводжується фізичними симптомами: головним болем, порушенням сну, хронічною втомою та підвищеним рівнем стресу [2].

Негативні зміни помітні і у сфері соціальних відносин. Люди з високим рівнем тривожності можуть уникати спілкування, відчувати труднощі у взаємодії з оточенням та ставати більш емоційно вразливими.

Тривале перебування у стані психологічного перенапруження здатне сприяти розвитку емоційного вигорання та інших психічних порушень.

Для підтримання психологічного благополуччя важливого значення набуває формування навичок емоційної саморегуляції та зниження рівня стресового навантаження.

Позитивний вплив на психічний стан мають фізична активність, повноцінний сон, дотримання режиму відпочинку та обмеження надмірного інформаційного потоку.

Важливою складовою емоційної стабільності є також підтримка соціальних контактів, розвиток навичок конструктивного реагування на труднощі та вміння відновлювати внутрішній ресурс.

У багатьох випадках ефективним способом подолання підвищеної тривожності стає психологічна допомога та робота над розвитком стресостійкості.

Висновки

Тривожність є однією з найбільш поширених психологічних проблем сучасного суспільства. Її формування пов'язане з впливом інформаційного перевантаження, соціального тиску, емоційної нестабільності та високого рівня стресу.

Постійне внутрішнє напруження негативно впливає на психічне й фізичне здоров'я людини, ускладнює соціальну адаптацію та знижує якість життя.

Водночас розвиток емоційної стійкості, підтримка психологічного благополуччя та своєчасна допомога спеціалістів сприяють зменшенню рівня тривожності та покращенню психоемоційного стану особистості.

Список використаних джерел

1. Блохіна І.О. Психологічні причини виникнення тривожності у студентів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2021. Випуск 4. С. 82-86. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2021.4.16>
2. Даніелян А. Чому виникає відчуття тривоги без причини? 2025. URL: <https://www.qui.help/blog/tryvohy-bez-prychynu>
3. Волошок О.В. Психологічний аналіз проблеми тривожності особистості. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України. 2010. Випуск 10. С. 120-129.

Секція: Фізична культура, спорт та реабілітація

Спорт як засіб боротьби зі стресом

Василенко Кіра, здобувачка вищої освіти

Навчально-науковий інститут фізичної культури, спорту та спеціальної освіти

Кафедра теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін

Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д. Ушинського

Мартиненко Софія, здобувачка вищої освіти

Кафедра фізичного виховання та спорту

Національний університет «Одеська політехніка»

Емоційне напруження стало однією з найбільш поширених проблем сучасного суспільства. Постійне інформаційне навантаження, високий темп життя та значна кількість стресових ситуацій негативно впливають на психологічний стан людини та її загальне самопочуття [1].

Одним із ефективних способів зниження рівня внутрішнього напруження є фізична активність. Регулярні заняття спортом позитивно впливають не лише на фізичне здоров'я, а й на емоційне благополуччя особистості.

Під час спортивних занять в організмі людини активізуються процеси, які сприяють покращенню емоційного стану та зменшенню нервового напруження.

Рухова активність стимулює вироблення ендорфінів — гормонів, що допомагають знижувати рівень тривожності та покращують настрій.

Регулярні тренування позитивно впливають на роботу нервової системи, сприяють стабілізації емоційних реакцій та підвищують здатність організму адаптуватися до стресових ситуацій [2].

Крім того, фізичні навантаження допомагають зменшити психоемоційне виснаження та відновити внутрішній ресурс людини.

Однією з важливих переваг спортивної діяльності є можливість зниження психологічного напруження через активне переключення уваги.

Під час тренувань людина тимчасово відволікається від негативних переживань, що сприяє покращенню емоційного стану та зменшенню внутрішнього дискомфорту [3].

Особливе значення мають заняття, які приносять задоволення та позитивні емоції. Командні ігри, плавання, фітнес або біг допомагають не лише підтримувати фізичну форму, а й створюють умови для психологічного відновлення.

Додатковий позитивний ефект пов'язаний із відчуттям особистих досягнень, яке формує впевненість у власних можливостях та покращує самооцінку.

Систематичні фізичні навантаження сприяють покращенню психічного благополуччя та емоційної стійкості людини.

Активний спосіб життя допомагає зменшувати рівень тривожності, нервового виснаження та ризик розвитку депресивних станів.

Позитивні зміни помітні і у когнітивній сфері. Покращується концентрація уваги, підвищується працездатність та здатність до ефективного виконання повсякденних завдань.

Важливу роль фізична культура відіграє і у нормалізації сну, оскільки регулярна активність сприяє повноцінному відновленню організму та стабілізації емоційного стану [4].

Заняття спортом позитивно впливають не лише на окрему людину, а й на процес соціальної адаптації особистості.

Участь у командних тренуваннях або спортивних заходах сприяє розвитку комунікативних навичок, формуванню підтримки та покращенню міжособистісної взаємодії.

Фізична культура також допомагає формувати дисциплінованість, відповідальність та здатність конструктивно реагувати на труднощі [1,3].

Особливого значення спортивна діяльність набуває для молоді, оскільки активний спосіб життя сприяє формуванню психологічної стійкості та профілактиці емоційного вигорання [4].

Для підтримання психологічного благополуччя важливого значення набуває регулярність фізичної активності та правильний підбір навантажень.

Помірні тренування допомагають підтримувати емоційну рівновагу, покращують самопочуття та сприяють зниженню рівня нервового напруження.

Важливо, щоб спортивна діяльність поєднувалася з повноцінним відпочинком, збалансованим режимом дня та дотриманням здорового способу життя.

Систематична рухова активність є одним із доступних і ефективних способів профілактики стресових розладів та підтримання психічного здоров'я.

Висновки

Спорт відіграє важливу роль у боротьбі зі стресом та підтриманні психоемоційного благополуччя людини. Регулярна фізична активність позитивно впливає на нервову систему, сприяє емоційному відновленню та підвищує рівень психологічної стійкості.

Заняття фізичною культурою допомагають знижувати рівень тривожності, покращують настрій та сприяють профілактиці емоційного виснаження.

Таким чином, спортивна діяльність є ефективним засобом підтримання психічного здоров'я та важливою складовою гармонійного розвитку особистості.

Список використаних джерел

1. До сьомого поту: як фізичні вправи допомагають боротися зі стресом під час війни. 2022. URL: <https://www.kunsht.com.ua/articles/do-somogo-potu-yak-fizichni-vpravi-dopomagayut-borotisya-zi-stresom-pid-chas-vijni>

2. Чи допомагає спорт впоратися зі стресом і депресією? URL: <https://raceexpert.com.ua/-178>
3. Як заняття спортом покращує ваш психоемоційний стан та зміцнює психічне здоров'я? 2023. URL: <https://phc.org.ua/news/yak-zanyattya-sportom-rokraschue-vash-psikhoemosiyniy-standa-zmicnyue-psikhichne-zdorovya>
4. Череповська О., Сербо Є. (2020). Використання напрямків фітнесу, як профілактика та один із засобів боротьби зі стресом у студентської молоді. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15*, (2(122)), 187-190. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.2\(122\).39](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.2(122).39)

Секція: Освіта та педагогіка

Кліпове мислення сучасної молоді

Олександрова Олена Сергіївна, здобувачка вищої освіти

Соціально-гуманітарний факультет

Західноукраїнський національний університет

Максименко Олексій Вікторович, здобувач вищої освіти

Соціально-гуманітарний факультет

Західноукраїнський національний університет

Сучасний світ функціонує в умовах надшвидкого обміну інформацією, де щоденні потоки даних формуються соціальними мережами, медіаплатформами та цифровими сервісами. У цьому середовищі змінюється не лише спосіб комунікації, а й характер мислення молодого покоління [1].

Одним із помітних когнітивних явищ останніх десятиліть стало кліпове сприйняття інформації, що поступово впливає на навчальну діяльність, поведінкові моделі та інтелектуальний розвиток особистості. Тому важливо розглянути його особливості та педагогічні наслідки [2].

Кліпове мислення визначається як спосіб обробки інформації через короткі, фрагментовані образи без глибокого занурення в зміст. Такий підхід до сприйняття характеризується швидкою зміною уваги та перевагою візуальних сигналів над текстовими структурами.

На відміну від послідовного аналітичного мислення, що потребує концентрації та логічного вибудовування думок, цей тип когнітивної активності формує мозаїчне бачення реальності, де знання існують як окремі інформаційні блоки [1].

Виникнення подібної моделі мислення тісно пов'язане з цифровізацією повсякденного життя. Постійне використання смартфонів, стрічок новин і коротких відеоформатів стимулює звичку до швидкого споживання контенту.

Додатковим фактором виступає багатозадачність, коли увага розподіляється між кількома процесами одночасно. Це знижує здатність до тривалого зосередження та поступового опрацювання складної інформації.

Сучасна молодь демонструє високу швидкість реакції на інформаційні стимули та здатність швидко переключатися між завданнями. Водночас зменшується глибина аналізу та потреба в тривалому осмисленні матеріалу [3].

Переважання візуального контенту змінює спосіб навчання: схеми, інфографіка та відеоматеріали засвоюються значно ефективніше, ніж великі текстові блоки. Це формує нову модель пізнання, орієнтовану на образність і стислу подачу.

Фрагментарне сприйняття інформації має певні переваги. Воно розвиває оперативність, гнучкість мислення та здатність швидко орієнтуватися в інформаційних потоках. Такі навички є корисними в умовах цифрової економіки.

Разом із тим існує й зворотний бік: поверхневість засвоєння знань, складність у роботі з аналітичними завданнями та зниження здатності до тривалого інтелектуального зосередження. Це може ускладнювати навчання, що потребує системного підходу.

Зміни у способі мислення студентів і школярів змушують трансформувати педагогічні підходи. Традиційні лекційні формати поступово втрачають ефективність через недостатню динамічність подачі матеріалу.

Натомість зростає роль інтерактивних технологій, коротких навчальних блоків, мультимедійних ресурсів та практико-орієнтованих завдань. Така структура дозволяє утримувати увагу та підвищувати рівень залученості здобувачів освіти [1,2].

Для гармонійного розвитку мислення важливо поєднувати сучасні цифрові інструменти з методами, що формують глибоке розуміння. Ефективними є проблемне навчання, дослідницькі проекти та аналітичні дискусії [3].

Також доцільним є поступове тренування концентрації через роботу з текстами, розвиток навичок критичного осмислення та рефлексії. Це дозволяє збалансувати швидке сприйняття інформації з її глибинним опрацюванням.

Цифрові платформи одночасно сприяють формуванню кліпового мислення і можуть стати інструментом його корекції. Правильно структурований мультимедійний контент здатний не лише утримувати увагу, а й сприяти розумінню складних тем [2].

Таким чином, технології не є виключно негативним чинником, а виступають середовищем, яке потребує педагогічного управління та методичної адаптації.

Висновок

Кліпове мислення є закономірним результатом розвитку інформаційного суспільства та цифрової культури. Воно змінює традиційні механізми пізнання, впливаючи на навчання, комунікацію та інтелектуальну діяльність молоді.

Завдання сучасної освіти полягає у знаходженні балансу між швидкістю сприйняття та глибиною аналізу. Поєднання інноваційних технологій із класичними підходами дозволяє формувати гармонійно розвинену особистість, здатну ефективно діяти в умовах інформаційної епохи.

Список використаних джерел

1. Качайло Д.М. Кліпове мислення як соціально-психологічний феномен ХХІ століття. Матеріали VI Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції студентів і молодих вчених. URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/d9adf0b0-a978-4b7d-b964-58e213899881/content>
2. Гич Г.М. «Кліпове» мислення молоді: друг чи ворог навчання? Наукові праці. Педагогіка. 2016. Випуск 257. Том 269. С. 38-42.
3. Шеховцева Т., Долінна М. «Кліпове» мислення як фактор формування підходу до інтерактивності освітнього процесу. 2020. Вип. 3(І). С. 186-198. <https://doi.org/10.38014/ehs-ss.2020.3-1.13>

Секція: Філологія та **лінгвістика**

УДК 811.111:341:327

Англійська мова як мова міжнародного права та дипломатії

Кіріленко Ольга Миколаївна, І-рівень освіти, факультет Право
Одеський національний морський університет
Логінова Лілія Володимирівна, старший викладач
Кафедра "Іноземні мови та переклад"
Одеський національний морський університет

У сучасних умовах глобалізації англійська мова посідає провідне місце у сфері міжнародно-правової та дипломатичної комунікації. Вона широко використовується в діяльності міжнародних організацій, під час укладення міжнародних договорів, проведення переговорів, вирішення арбітражних спорів і ведення дипломатичного листування. Таке значення англійської мови зумовлене не лише історичними та політичними чинниками, а й практичною потребою забезпечити ефективну взаємодію між представниками різних держав і правових систем.

Особливу роль англійська мова відіграє у діяльності таких міжнародних інституцій, як Організація Об'єднаних Націй (United Nations), Світова організація торгівлі (World Trade Organization), Міжнародна торговельна палата (International Chamber of Commerce), а також міжнародні судові й арбітражні органи. Значна частина міжнародних договорів, резолюцій, процесуальних документів і судових рішень складається англійською мовою або має офіційні англійські тексти. Наприклад, Статут ООН і Віденська конвенція про право міжнародних договорів містять автентичні англійські тексти, що використовуються під час тлумачення міжнародно-правових норм.

Водночас юридична англійська мова (Legal English) має низку специфічних ознак. Для неї характерні складні синтаксичні конструкції, усталені терміни, латинізми, архаїзми та професійна юридична лексика. Такі мовні засоби забезпечують точність правового регулювання, однак можуть ускладнювати розуміння змісту документів навіть для носіїв мови. У сфері міжнародного права неправильне тлумачення окремого терміна або договірної положення може спричинити дипломатичні непорозуміння, міжнародно-правові спори чи різне застосування однієї й тієї самої норми.

У зв'язку з цим у сучасній правовій практиці дедалі більшого значення набуває концепція Plain English Movement — рух за зрозумілу юридичну англійську мову. Його мета полягає не у спрощенні змісту правових норм, а у формулюванні юридичних текстів чіткою, доступною та однозначною мовою без

втрапи правової визначеності. Такий підхід сприяє підвищенню якості договорів, нормативних актів, судових документів і офіційного листування, оскільки робить правову інформацію більш доступною для юристів, державних службовців, бізнесу та громадян.

Англійська мова також має істотне значення у міжнародному комерційному арбітражі. У багатьох спорах між транснаціональними компаніями сторони обирають англійську мову як мову арбітражного провадження незалежно від країни їх походження. Це сприяє уніфікації юридичної практики, полегшує участь іноземних представників і підвищує передбачуваність міжнародного бізнес-середовища. Водночас домінування англійської мови може створювати проблему мовної нерівності, оскільки юристи з англійськомовних країн або фахівці з вищим рівнем володіння Legal English отримують певну процесуальну та комунікативну перевагу.

Для України знання юридичної англійської мови є особливо актуальним у контексті європейської інтеграції, розвитку міжнародного співробітництва, участі у міжнародних судових і арбітражних процесах, а також адаптації національного законодавства до міжнародних стандартів. Українські юристи, дипломати, державні службовці та представники бізнесу повинні володіти професійною англійською мовою для належної роботи з міжнародними документами, ефективного захисту прав та інтересів держави і громадян, а також для якісної комунікації з іноземними партнерами.

Отже, англійська мова сьогодні є не лише засобом міжнародного спілкування, а й важливим інструментом функціонування сучасного міжнародного права та дипломатії. Її роль у правовій сфері продовжує зростати, а поширення підходів Plain English сприяє підвищенню зрозумілості, доступності та ефективності міжнародно-правової комунікації.

Список використаних джерел

- 061.ua. (2024). Чому англійська мова є міжнародною? *Сайт міста Запоріжжя 061.ua*. <https://www.061.ua/news/3841371/comu-anglijska-mova-e-miznarodnou>
- Беляєв, О. (2023). Чому юристам важливо вивчати юридичну англійську: виклики, поради та короткий словник. *Юридична практика*. <https://pravo.ua/chomu-iurystam-vazhlyvo-vyvchaty-iurydychnu-anhliisku-vyklyku-porady-ta-korotkyi-slovnyk/>
- Главред. (2024). Откуда английский язык: как язык одного острова покори́л мир. *Главред*. <https://glavred.net/culture/otkuda-angliyskiy-yazyk-kak-yazyk-odnogo-ostrova-pokoril-mir-10692266.html>
- Давиденко, А. (2020). Особливості функціонування англійської мови як мови міжнародного спілкування. *Закарпатські філологічні студії*, 27(2), 153-157. https://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/27/part_2/31.pdf
- TeachMe Expert. (2023). Чому саме англійська стала мовою міжнародного спілкування? *TeachMe.expert*. <https://teachme.expert/blog/article/chomu-same-anglijska-stala-movoiu-mizhnarodnogo-splkuvannia>

Секція: Дизайн

Дизайн-концепція візуальної ідентичності преміального бренду тенісного одягу «FORMA»

Хаваренко Анна Русланівна, рівень вищої освіти: перший (бакалаврський),
Факультет дизайну

Київський національний університет технологій та дизайну

Науковий керівник:

Бердинських Святослав Олександрович, кандидат технічних наук, доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

Анотація

У роботі представлено результати розробки комплексної візуальної ідентичності для нового бренду преміального сегменту спортивного одягу «FORMA». На основі аналізу еволюції тенісної моди та дослідження ринку сформовано творчу концепцію, що базується на принципах технологічної елегантності та спортивного мінімалізму. Розроблено логотип, колірну палітру, типографічну систему та візуалізацію ідентичності на носіях.

Вступ

Сучасна індустрія моди характеризується активною дифузією спортивного та повсякденного гардероба. Тенісна естетика, що історично базувалася на принципах аристократизму та витонченості, сьогодні переживає ренесанс у форматі «Quiet Luxury» (тиха розкіш). Актуальність дослідження зумовлена потребою нових українських брендів у створенні конкурентоспроможного візуального коду, який дозволить вийти на міжнародний ринок преміального одягу. Об'єктом дослідження є процеси формування візуальної ідентичності, а предметом — засоби графічного дизайну у створенні фірмового стилю бренду «FORMA».

Теоретичне підґрунтя та аналіз візуальних кодів

Теніс традиційно вважається «білим спортом», що накладає певні вимоги на візуальну комунікацію брендів. Аналіз ринку показав, що світові лідери (Nike, Lacoste) часто використовують перевантажену символіку або занадто динамічні образи [2]. Для бренду «FORMA» було обрано шлях інтелектуального мінімалізму, де преміальність підкреслюється не яскравістю, а якістю графічних форм та виваженістю композиції [1, 5].

Творча концепція та стратегія візуалізації бренду «FORMA»

Творча концепція бренду «FORMA» базується на філософії «функціонального інтелекту», де кожен графічний елемент не лише виконує декоративну функцію, а й підкреслює ергономічність та технологічну досконалість тенісного екіпірування. Як зазначає С. О. Бердинських [1], теоретико-методологічні засади проектування мають спиратися на цілісність

сприйняття бренду. В основу візуальної стратегії проекту закладено ідею поєднання жорсткої спортивної дисципліни та елітарної легкості.

1. Проєктування знакової системи. Процес розробки логотипу включав пошук лаконічної форми, яка б асоціювалася з динамікою гри [3]. Фінальний варіант являє собою комбінований знак. Шрифт (Logotype) побудований на основі чистих геометричних ліній, що символізують стабільність. Особливу увагу приділено кернінгу та міжлітерним відстаням, що створює відчуття «повітря» та відкритого простору корту. Знакова частина (Emblem) — це мінімалістична монограма «F», вписана у форму, що натякає на абрис тенісного корту або траєкторію польоту м'яча (див. Рисунок 1). Таке рішення дозволяє використовувати логотип як самостійний елемент на фурнітурі, забезпечуючи впізнаваність бренду навіть без текстової частини.

Рисунок 1. Варіації логотипу

2. Колористичне обґрунтування. Для преміального позиціонування було відхилено використання неонових кольорів, характерних для мас-маркету. Натомість обрано палітру, що базується на принципах «тихої розкоші» [5]:

Глибокий синій (HEX #163056): основний колір, що символізує професіоналізм та впевненість;

Ніжно-рожевий (HEX #f7b7d3): кольори для створення м'якого контрасту та благородного звучання;

Ніжно-блакитний (HEX #c1d5ee): блакитний відтінок, що додає динаміки та свіжості.

3. Типографічна система. Для формування цілісного візуального середовища було обрано гарнітуру Avenir. За визначенням А. Вілер [4], вибір шрифту є критичним елементом для ідентифікації бренду. Avenir поєднує в собі гуманістичні риси та строгу геометрію. Додатковий шрифт Borgtery використовується як акцентний елемент для заголовків або лімітованих серій (див. Рисунок 2).

Рисунок 2. Фірмові шрифти

4. Практична реалізація. Реалізація проекту охоплює всі точки контакту споживача з брендом: від маркування виробів методом тиснення до екопакування з використанням фактурного паперу. Особливу увагу приділено цифровим носіям, де пріоритетом є зручність навігації та візуальна чистота інтерфейсу (див. Рисунок 3).

Рисунок

3. Візуалізація носіїв фірмового стилю

Висновки

У результаті дослідження розроблено цілісну візуальну ідентичність бренду «FORMA», що поєднує традиції тенісу з сучасним мінімалізмом. Встановлено, що в люксовому сегменті дизайн не лише забезпечує впізнаваність, а й стає інструментом формування доданої вартості продукту.

Запропонована система, що включає адаптивний логотип, виважену колористику та строгу типографіку, створює образ преміального бренду, здатного конкурувати зі світовими лідерами. Практична значущість роботи

полягає у можливості впровадження цих рішень українськими підприємствами для виходу на міжнародний ринок. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розвиток візуальної стратегії у сфері мультимедійних комунікацій та інтерактивного дизайну.

Список використаних джерел

1. Бердинських С. О. Теоретико-методологічні засади проектування візуальної ідентичності. Київ: КНУТД, 2023.
2. Хаваренко А. Р. Розробка фірмового стилю для бренду одягу для тенісу «FORMA»: кваліфікаційна робота бакалавра. КНУТД, Київ, 2026.
3. Airey D. Logo Design Love: A Guide to Creating Iconic Brand Identities. 2nd ed. Peachpit Press, 2019.
4. Wheeler A. Designing Brand Identity: An Essential Guide for the Whole Branding Team. John Wiley & Sons, 2017.
5. WGSN. Fashion Trend Forecasting. 2026. URL: <https://www.wgsn.com> (дата звернення: 25.05.2026).

Секція: Готельно-ресторанна справа

Методика оцінювання якості сервісу в готельно-ресторанному бізнесі

Мельничук Христина Олексівна, здобувач вищої освіти бакалаврського рівня Факультет економіки та менеджменту, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

Науковий керівник:

Владимир Ольга Михайлівна, к.е.н., доцент, Факультет економіки та менеджменту, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

Готельно-ресторанний бізнес є однією з найважливіших складових сфери послуг, що безпосередньо впливає на розвиток туризму, економіки та міжнародного іміджу держави. В умовах високої конкуренції підприємства гостинності змушені постійно вдосконалювати систему обслуговування, адже саме якість сервісу визначає рівень лояльності клієнтів, формує репутацію закладу та забезпечує його стабільний розвиток.

Актуальність теми зумовлена необхідністю підвищення ефективності діяльності підприємств готельно-ресторанного бізнесу в умовах зростання вимог споживачів до рівня обслуговування. Високий рівень обслуговування є одним із ключових факторів формування конкурентних переваг підприємств готельно-ресторанного бізнесу. Саме якість сервісу значною мірою визначає рівень задоволеності клієнтів, формує імідж закладу та впливає на його репутацію на ринку. Тому у сучасних умовах розвитку сфери готельно-ресторанного бізнесу особливої актуальності набуває оцінювання якості сервісу.

Сервіс у сфері готельно-ресторанного бізнесу є важливою складовою діяльності підприємства та охоплює комплекс послуг, спрямованих на задоволення потреб клієнтів і забезпечення високого рівня комфорту. Якість послуг готельно-ресторанного бізнесу – це сукупність споживчих характеристик послуг, факторів оточення та процесу споживання послуг [1].

Якість послуг – це відповідність наданих послуг очікуваним або встановленим стандартам. Тому стандарти, їхня реальна форма і зміст є критеріями якості обслуговування у готелі. Критерії оцінки якості наданої послуги для споживача – це ступінь його задоволення, тобто відповідність отриманого та очікуваного [2, с. 48].

У сфері гостинності якість обслуговування має комплексний характер і включає не лише кінцевий результат надання послуги, а й увесь процес взаємодії між персоналом та клієнтом. Споживач оцінює атмосферу закладу, ввічливість

працівників, оперативність виконання замовлення, рівень комфорту та індивідуальний підхід до його потреб.

Для оцінювання якості сервісу в готельно-ресторанному бізнесі застосовують різні методи, які дозволяють визначити рівень задоволеності клієнтів, виявити недоліки в обслуговуванні та підвищити ефективність роботи підприємства. Методи оцінки можна поділити на такі групи: методи оцінки якості з позиції клієнта (на основі сприйняття) та методи оцінки з позиції надавачів послуг готельно-ресторанного бізнесу. З позиції клієнта виділяють такі методики оцінювання якості сервісу: модель «вибіркового сприйняття», японська модель сприйняття «5 сторін якості» (гуртки якості та ін.), типологія елементів обслуговування Кедотта-Терджена, концепція «нейтральних зон» Бернарда та інші.

Одним із найпоширеніших методів з позиції надавачів послуг є анкетування та опитування споживачів, що дає можливість отримати інформацію про оцінку клієнтами якості продукції, швидкості обслуговування, професійності персоналу та комфортності закладу. Важливим методом також є аналіз відгуків клієнтів, який дозволяє оцінити рівень задоволеності споживачів, визначити проблемні аспекти сервісу та сформулювати напрями його вдосконалення.

Ефективним інструментом контролю якості є метод «таємного покупця» (Mystery Shopping), що передбачає перевірку роботи персоналу та дотримання стандартів обслуговування спеціально підготовленою особою під виглядом звичайного клієнта.

Однією з найбільш відомих методик оцінювання якості сервісу є модель SERVQUAL, яка базується на порівнянні очікувань клієнтів із фактичним рівнем отриманого обслуговування. Методика оцінює сервіс за такими параметрами, як надійність, оперативність, професійність персоналу, рівень довіри та матеріальні елементи обслуговування. Важливу роль відіграє також внутрішній аудит якості обслуговування, який передбачає контроль за дотриманням стандартів сервісу, організацією робочих процесів та ефективністю діяльності персоналу.

У сучасних умовах набуває популярності моніторинг онлайн-рейтингів і цифрових платформ, що дозволяє підприємствам оперативно аналізувати оцінки клієнтів, підтримувати позитивний імідж та підвищувати конкурентоспроможність.

Отже, застосування комплексної системи методів оцінювання якості сервісу дозволяє підприємствам готельно-ресторанного бізнесу своєчасно виявляти недоліки в організації обслуговування, підвищувати рівень задоволеності клієнтів та зміцнювати конкурентні позиції на ринку. Найбільш ефективним є поєднання кількох методів оцінювання, що забезпечує об'єктивність результатів та сприяє постійному вдосконаленню сервісної діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Круковська О. В. (2023) Оцінка якості продукції та послуг готельно-ресторанного бізнесу. Економіка та суспільство. Вип. №56. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/2984/2903/>
2. Рябенка М.О. (2020). Оцінка якості послуг у готелях і ресторанах. Причорноморські економічні студії. Вип. 52(2). С. 46-51

Збірник наукових праць
1-ї Міжнародної студентської наукової конференції
**«РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ НАУКИ: ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**
26-27 травня 2026р.
м. Вінниця, Україна

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №8621 від 21.04.2026

Організаційний комітет може не погоджуватися з точкою зору авторів.
Автори несуть відповідальність за правильність тексту тез.

<https://science-vector.com/>
e-mail: info@science-vector.com